

第三道稜線之外還是高山嗎？——撒奇萊雅語維基百科的下一期登峰

ihokal nu sakatuluay a tungduh nu buyu, u zuma satalakaway a buyu haw? — u sakuayaw amilakuid tu tungduh nu buyu nu Sakizaya Wikipitiya

第三の稜線より高い山？——サキザヤ語ウィキペディアの次回の登山
Are There Mountains Beyond the Third Ridgeline: Next Summit of Sakizaya Wikipedia

文・圖 | Tuku Tiway Sayuen 督固撒耘 (花蓮縣政府原住民族行政處副處長)

奇萊山脈3道稜線與奇萊主峰。

撒奇萊雅族人世居倚山臨海、富足豐饒的奇萊平原，不必長途跋涉，更無需翻山越嶺，就能衣食無缺。時空流轉，物換星移，奇萊霸主的輝煌時代早已遠去，然而在花蓮市的部落裡，仍然流傳著一則祖先的叮嚀告誡：「絕對不要跨越西方山脈的第三道稜線，因為那裡有著更險峻的高山和最兇悍的敵人！那裡是另一個世界！」自古以來，就經常有族人在好奇心和勇於探索的天性驅使下，不斷嘗試越域挑戰，於是在百代千秋的時間長河裡，累積了許多的鄉野奇談。躊躇思量撒奇萊雅語維基百科的情境，竟覺雷同，此時站在高山的稜線上，進退維谷。

mueneng itebal nu buyu atu buyu', bangbangcalay a lala' ku Sakizaya a tademaw, i capu i tepal tanengtu miadup atu milami', mazahkec tu ku uzup. kalawpes tu ku demiamiad, cay tu ku kakeliday a binacadan ku Sakizaya i kilayking, alawhani, i niyazu' nu Kalingku, masakamuway kya tudawa nu tuas, "la'cus milakuid tu sakatuluay a tungduh nu buyu, izaw ku la'cusay a buyu atu katalaway a ada, u zuma a kitakit kya kakitizaan." sumamaday katukuh ayza, izawtu ku binacadan mitaneng malakuid kya kakitizaan, sisa, i mihmihcaan, yadah ku masakamuway i niyazu'. azihen tu Sakizaya Wikipitiya ayzaay a kawaw, mahiza tina kungku. mutizeng kita i tungduh nu buyu, haemay kita atayza icuwa anucilacila?

talabu i wikipitiya

i teban nu 2015 a mihcaan, mangadis tu nizatengan atu tademaw a putiput nu Sakizaya, paedap ni Ceng-ta yuan-cu-min cong-sin atu Pasubana'ay a pu, caykatalaw kami, malaleci kami tu musaupu mucelak atu nipatizeng tu putiput, mubelih tu satangan mitanam misulit tu satinakuan a sapacelilan, micunus patizengay atu misang'ay a sapacelian, mubelih atu mutimadaw tu taypuolayta a sulit, patizeng tu bacu a saupu nu sapacelilan nu paenengay a lacul, sacacayen masanga' atu mabalud mukawaw. i 2017 mihcaan, macumud tu sapakengay

撒奇萊雅族人世居倚山臨海、富足豐饒的奇萊平原，不必長途跋涉，更無需翻山越嶺，就能衣食無缺。

號召族人共同撰寫族語條目。

踏入族語維基

2015年中，知識與人員皆匱乏的撒語團隊，在政大原民中心與教育部的協助下，初生之犢不畏虎，接連克服了召訓與籌組、試譯範本條目、增強條目與編修數、翻譯介面詞、建構條目模組，及經營書寫生產線等六次蜿蜒曲折的考驗，在2017年，進入了維基百科孵育場的活躍名單內，攀登上族語維基山脈的第一道稜線。

族語維基上線

2018年初，大幅新增條目數、編修數、有效帳戶數及字元數，符合了上線的基本質量。再與政大原民中心攜手合作，蒐集撒奇萊雅族為獨立台灣原住民族群的文獻資料，並翻譯成英文，積極向國際語言聯盟申請變更誤用的國際語言代碼（那荳蘭語AIS）。同年年底，獲得維基百科總部肯認，重新註冊了撒奇萊雅語的新代碼為SZY。2019年秋，頁面總數達到了3,600頁，編修次數也超過6萬次，終於在11月22日率先正式上線，這是族語維基山脈的第二道稜線。

a kalungangan mahmin tu kakaydihan a nikayadah izaw henay kya sazekecen. uynian sa, u sakacacay a tungduh nu Wikipitiya buyu nu binacadan a kamu.

macakat tu i wikipitiya nu cidekay a kamu

i ayaway nu 2018 a mihcaan, pacunus tu sapacelilan, musanga'an, silaheciay a changhaw, nasulitay nikayadah, mahmin tu kakaydihan a nikayadah izaw henay kya sazekecen. mabalud aca tu Ceng-ta yuan-cu-min congsin, mikilim atu pasanat tu nasulitan nu Sakizaya a binacadan, pabelih tu Amilika a kamu, milunguc pasumad tu mungangaway a kitakit kodo(Natawlan a kamu AIS). i mahizaay a mihcaan, zikuz nu mihcaan, palilid ni Wikipitiya putiput, pabeli tu baluhayay kitakit kodo nu Sakizaya. 2019 a mihcaan balangbangan a puu', masangaay 3600 a belih atu 6 a mang nu tulik, sazikuzay malaheci i 11 a bulad 22 a demiad, uyniyay sa, u sakatusa a tungduh nu Wikipitiya buyu nu binacadan a kamu.

matuling saicelang i wikipitya

2020 katukuh 2021 a mihcaan, saicelang ku saydan atu minanamay nu pasamata tu malawpusay a kamu a kawaw, pacunus tu sapacelilan nu Wikipitiya, tinaku kanatal, kilang atu lutuk atu kagak a supacelilan, taayaw katukuh 251 namakay 300 kasalaylay a kalungangan, metaled taneng palalid i wang-can a kalungangan, uyniyay sa, u sakatulu a tungduh nu Wikipitiya buyu nu binacadan a kamu.

持續在維基中努力

2020至2021年，在原住民委員會補助成立的語言推動組織及瀕危語言復振計畫師徒制師生的努力下，大幅增加了完整條目的品質與數量，例如國家條目、植物條目與科學條目等類別，並將世界排名從300名外推進至251名，穩定地保住了繼續留在線上的資格，撒語維基百科艱難地站上了第三道稜線。

族語維基的未來

山脈上的稜線極度寒冷、人跡罕至，而一路向西是否真如祖先所言，將踏入未知而恐怖的領域？若腳步遲疑、失足踏差，是否就粉身碎骨或人頭落地呢？

明知前有險阻，卻難有棄逃的權力，因此新的年度開始前，以優化過去6年通過考驗的可行方案，精進改善現有的作法，訂定未來3年（2022-2024）的策略與目標，同時也期盼天使的援助再次到來。

於最近的未來而言，揀選過去的成績，改善、優化、精進作為並持續保持行動，將是撒語維基百科穩定發展最合宜的合作。

sakuayaw i wikipitiya nu cidekay a kamu

i tungduh nu buyu, kasiyaw inay ku tademaw tayni. anu hatini tala satipan, mahiza haw nu kamu nu babalaki, amicumud kita i caykatinengay atu la'cusay a subal? anu masinawal ku culil acasa padeten ku balucu' nu mita, amadebay i helun acasa papatay nu Taluku?

matineng kami izaw ku sasadakayan atu katalawan i ayaw nu culil nu mita, alawhani, inayi ku tungus miliyas kita, sisa, i ayaw baluhayay a mihcaan, amipili kita tu kakapahay a kawaw, pabalucu' tu kawaw nu 2022-2024 a mihcaan, zumasatu, milunguc kita ataynit tu dungy atu midiputay a di'tu.

- sulitan aku i sasa',
- (1) u kamu putiput pacuzuh tina kawaw, pakalisiwan atu mikilim tu katahkalan nu kalisiw atu lalaculan i hekal.
 - (2) mibangbang atu pakaylay tu saydan atu minanamay matuling misulit tu Wikipitiya sapacelilan.
 - (3) pataayaw tu kasalaylay a kalungangan nu kitakit katukuh 240, pacunus 200 a sapacelian paymihcaan atu patahkalan ku lahci paymihcaan.
 - (4) mikileh Wikipitiya putiputay a sapatizeng, sapicudad atu saungay nu binawlan, zumasatu, minanam tu katinengan atu sitinengan nu mikwanay tu wang-can.
 - (5) pabalucu' tu sapacelilan, tinaku, 100 a singanganay a tademaw nu kitakit, 400 banacadan nu kitakit, i Taywan 146 siang 38 cen 14 shi 170 ci, u tusu nu kitakit.

以「後語發法瀕危語言維基百科」為題發表演說。

簡述如下：

- (1) 繼續由語推組織擔任推動的火車頭，於計畫內編列基本預算，並積極爭取外部資源。
- (2) 鼓勵與輔導瀕危語言振興計畫第1、2代師徒群及族語老師編修條目。
- (3) 提升維基百科世界排名至240名內、每年增加200則條目等目標為語推組織年度成果之關鍵績效指標（kpi），並且每年辦理成果發表1次。
- (4) 積極參與維基百科民間組織、活動與課程，並學習網站管理的知識與技術。
- (5) 規劃條目書寫內容，例如影響世界歷史100位名人、族群列表400族、台灣146鄉38鎮14市170區列表、世界都市等。
- (6) 建置專有名詞、特定名稱之族語書寫參考文本或工具書。
- (7) 擴大合作對象，例如與花蓮縣政府部落大學，開設書寫工作坊及課程，積極培育青年寫手，與阿美族寫手合作，共同書寫條目或交換內容。
- (8) 繼續請求政大原民中心、教育部，及維基百科協會協助。

號召更多維基夥伴

於最近的未來而言，揀選過去的成功經驗，改善、優化、精進作為並持續保持行動，將是撒語維基百科穩定發展最合宜的作法。

驚險越過了維基山脈的第3道稜線後，並未如同攀登奇萊山脈般遭遇凶險，而是與夥伴們殊途同歸、美麗相遇，他們是2021年成功上線的泰雅、賽德克、太魯閣、排灣與阿美。我們相信在前往下一道稜線的路途中，仍將遇見更多為族語發展而努力的族群夥伴們。◆

與維基的夥伴們一同持續為族語發展而努力。

- (6) patizeng tu tanengnengan a cudad nu cidek a sasulit acasa masazumaay a sulit.
- (7) palalad tu mabaluday a tusukay, tinaku, kilayking niyazu'ay tabakiay a cacudadan, pasubana' ahican misulit a sapicudad, pacelak tu misulitay a masakapahay, mabulad tu misulitay nu Pangcah, pulung misulit tu sapacelilan acasa mibalic tu lalaculan.
- (8) milunguc tu Ceng-ta yuan-cu-min congsin, Pasubana' a pu atu Wikipitiya putiput palalid miedap tamiyan.

misaupu tu sayadah a kaput nu wikipitiya

i capi a mihcaan, pili'en tu naayaw malaheciay a taneng, sakapahen, sademecen, sacakaten, zumasatu palalid saungay, u kakapahay matatungusay a kawaw tu nu Sakizaya Wikipitiya.

namalakwid kami sakatuluay a tungduh nu Wikipitiya buyu, cayay mahiza nu i Kilay buyu, malitemuh tu la'cusay a kawaw, malitemuh kami tu bangcalay a binacadan, namacakat kuheni tu Wikipitiyaay i 2021, u Tayan, Sejek, Taluku, Paywan atu Pangcah a cidekay kuheni. palutatenga' kami, amalitemuh henay tu zuma saicelang patizeng tu kamuay a binacadan.◆

Tuku Tiway Sayuen 督固撒耘

撒奇萊雅族，花蓮縣壽豐鄉水璉部落人，1965年生。曾任花蓮縣政府秘書，現為花蓮縣政府原住民行政處副處長、瀕危語言計畫撒奇萊雅語計畫主持人。